

Сілакова Г.В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів

Національного університету харчових технологій

Розіна Я.Е.

студентка III курсу напрямку підготовки «Фінанси і кредит»

Національного університету харчових технологій

м. Київ, Україна

РОЛЬ КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки України усе більше уваги приділяється питанням кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків. Здійснення ефективної кредитно-інвестиційної банківської діяльності позитивно впливає не лише на розвиток банківської системи, а й на розвиток суспільства в цілому, зокрема через формування повноцінного фінансового ринку України. В умовах гострої нестачі інвестиційних ресурсів особливого значення набуває підвищення інвестиційної привабливості національної економіки, що впливатиме на зміцнення ролі банківських установ як головних інвесторів економіки.

Банківський кредит є одним із джерел формування інвестиційних ресурсів. Здійснюючи кредитно-інвестиційну діяльність, банки виходять на інвестиційний ринок як особливі суб'єкти, які виконують, в першу чергу, роль посередника, що акумулює на ринку тимчасово вільні грошові кошти фізичних і юридичних осіб та трансформує їх у кредитні ресурси інвестиційного призначення. Участь банків в інвестиційних процесах сприяє рівномірному розподілу фінансових ресурсів між різними сферами підприємницької діяльності.

За умови цільового та ефективного використання кредити сприяють досягненню низки завдань економічного розвитку. Роль банківського кредиту в розвитку економіки країни полягає в наступному:

1. Кредит дозволяє прискорити процес організації нового підприємства, коли економічний суб'єкт, що організовує власну справу, не володіє достатніми для цього обсягами грошових ресурсів.

2. За допомогою банківського кредиту забезпечується безперервність відтворювального процесу на підприємствах. Основні та оборотні засоби підприємств можуть уповільнювати свій рух на одній зі стадій виробництва та/або обігу. Наприклад, між виробництвом продукції та її реалізацією, як правило, проходить досить тривалий період часу, протягом якого підприємству необхідні фінансові ресурси. Дана потреба покривається за рахунок кредиту, завдяки якому виробник може придбати необхідні оборотні засоби, здійснити оплату праці працівників і почати новий виробничий цикл, не чекаючи моменту отримання виручки від реалізації продукції, виробленої в попередньому циклі.

3. Завдяки залученню кредиту у підприємства з'являється можливість розширювати діяльність як в кількісному, так і в якісному сенсі, оскільки воно може придбати додаткові основні засоби, нематеріальні активи, здійснити перепідготовку працівників, за потреби розширити штат співробітників.

4. Кредит здатний створювати і перерозподіляти дохід. Здатність створювати дохід реалізується в процесі виробничого використання позичених ресурсів. Продаж (обмін) виробленої за рахунок кредитних ресурсів продукції дозволяє її виробнику отримати дохід, який надалі перерозподіляється між підприємством-позичальником і банком-кредитором.

У країнах із розвиненими ринковими відносинами органами влади спеціально контролюється можливість доступу широких верств населення до фінансових послуг банків. Однією з найбільш важливих послуг такого роду є видача позик, які використовуються приватним бізнесом для здійснення інвестицій і задоволення споживчих потреб.

Водночас, не всі банківські ресурси можуть бути розміщені у вигляді позик. Значна частина позик є неліквідною, тобто вони не можуть бути швидко продані тоді, коли банку терміново необхідні готівкові грошові кошти. Інша проблема полягає в тому, що позики через досить високу ймовірність їх неповернення з боку позичальника серед усіх форм банківського кредиту належать до найбільш

ризикових банківських активів. Саме тому часто обирається альтернативний варіант вкладання коштів - банківське інвестування.

Банківські інвестиції мають власний економічний зміст. Інвестиційну діяльність банку у мікроекономічному аспекті - з точки зору банку як економічного суб'єкта - можна розглядати як діяльність, у процесі якої банк виступає в якості інвестора, вкладаючи свої ресурси на певний строк у створення або при набутті реальних активів і купівлі фінансових активів з метою отримання прямих і непрямих доходів.

Разом із тим інвестиційна діяльність банків має й інший аспект, пов'язаний із виконанням їх макроекономічної ролі як фінансових посередників. У цій якості в умовах ринкової економіки банки сприяють реалізації інвестиційного попиту суб'єктів господарювання, що виступає в грошово-кредитній формі, трансформації заощаджень і накопичень в інвестиції. Тому, в макроекономічному аспекті під інвестиційною діяльністю банків розуміється діяльність, що спрямована на задоволення інвестиційних потреб економіки, соціальної та економічної сфер країни.

Отже, інвестиційна діяльність банків має подвійну природу. З точки зору економічного суб'єкта (банку), вона має на меті примноження доходів банку. Ефект інвестиційної діяльності в макроекономічному аспекті полягає в досягненні приросту суспільного капіталу.

На сьогодні основною формою банківських інвестицій є фінансові інвестиції та вкладення капіталу в придбання нематеріальних активів. При цьому більшість банків недостатньо інвестують у реальний сектор економіки України, що зумовлено їх неспроможністю надавати значні за обсягами й строками кредити, нестійкістю функціонування виробничих підприємств, відсутністю реальних структурних перетворень у вітчизняній економіці, а відтак наявністю значних ризиків [2, С. 94].

Останніми роками в Україні значно покращилися умови для ведення ефективної кредитно-інвестиційної діяльності. Основними факторами, що позитивно впливають на здійснення банківських інвестицій у реальний сектор економіки, є [1, С. 33–34]: поступовий вихід економіки держави із кризового

стану; підвищення доходів фізичних та юридичних осіб; зростання рівня власного капіталу банків; розширення фінансових можливостей банків за рахунок активного залучення коштів; зростання ліквідності банківських установ; зменшення вартості кредитних ресурсів; зростання інвестиційної привабливості вітчизняної економіки.

Водночас, на активізацію та ефективне ведення банківської кредитно-інвестиційної діяльності вітчизняними банками впливає низка інших важливих факторів, серед яких доцільно виділити такий вагомий фактор, як достатність ресурсної бази. Належна забезпеченість коштами дає змогу банківським установам виконувати більш широкий спектр активних операцій. За таких умов має значення також склад та структура банківських ресурсів, оскільки тільки кошти, що залучені або запозичені на тривалий термін, можуть бути використані на інвестиційні цілі. Наявність коштів переважно короткострокового характеру, спонукає банки вкладати їх у традиційні активні операції, наприклад, надавати споживчі кредити.

Також важливе значення має й попит на кредити, зміни якого впливають на рівень активізації інвестиційної банківської діяльності. Підвищення вартості кредитних ресурсів зменшує попит на них, особливо в найчисельнішій категорії позичальників — населення. За таких умов банки змушені шукати альтернативні шляхи ведення активної діяльності. Оптимальним варіантом у цьому випадку стає вкладення коштів у цінні папери, що, у свою чергу, передбачає наявність розвинутого ринку цінних паперів.

Необхідною складовою банківської інвестиційної діяльності є моніторинг ринку позикових коштів. Попит на короткострокові та споживчі кредити гальмує інвестиційну діяльність банків, а зростаюча потреба у довгострокових інвестиційних кредитах стимулює її.

Вагоме значення для розвитку кредитно-інвестиційної діяльності банківського сектора має загальнодержавна економічна політика. Упровадження дієвих монетарних, фіскальних та правових інструментів надасть змогу поліпшити умови ведення підприємницької діяльності, що покращить інвестиційний клімат у державі. Крім цього, одним із необхідних заходів є

вдосконалення чинних та розробка нових нормативно-правових актів щодо банківського інвестування та, зокрема, кредитно-інвестиційної діяльності банків. Наявність єдиного підходу, чіткої стратегії та правового підґрунтя в цій сфері є важливою умовою не тільки для ефективної діяльності банківського сектора економіки, але й для соціально-економічного розвитку.

Отже, можна зробити висновки, що від діяльності комерційних банків в інвестиційному напрямку залежить подальший розвиток інноваційно-інвестиційного вектора ринкової економіки України. Активізація банківського кредитування й інвестування економіки надасть змогу залучити іноземні інвестиції, що позитивно вплине на розвиток економіки країни в цілому.

Література:

1. Заславська О. Аналіз кредитно-інвестиційної діяльності українських банків / О. Заславська // Аналітично-інформаційний журнал «Схід». – Донецьк. – 2012. – № 4 (118). – С. 30–35.
2. Подчесова В. Ю. Дослідження кредитно-інвестиційної діяльності банків України / В. Ю. Подчесова, К. В. Карась // Часопис економічних реформ. – 2012. – № 4 (8). – С. 92–97.